

Palau de la Música Catalana



1905-1908

Palau de la Música Catalana

Documentació general:

a) Catalogació:

- Autor: **Lluís Domènech i Montaner (1850-1923)**. Remodelat pe Oscar Tusquets (1982-1989)
- Nom de l'edifici: **Palau de la Música Catalana**
- Cronologia: **1905-1908**
- Localització: **Barcelona**
- Estil: **modernisme**

b) Anàlisi material:

- Materials: **ferro, vidre, ceràmica i maons**
- Sistema constructiu: **amb materials industrials**

Declarat per la UNESCO "Patrimoni de la Humanitat"



Context històric

Catalunya va viure l'últim terç del XIX una gran renovació cultural, reflectida sobre tot en la literatura, la música, les arts plàstiques i l'arquitectura. Tot plegat formava part de la Renaixença, que va fer **ressorgir els valors catalans**, juntament al **creixement de Barcelona per la indústria i el comerç**. L'aparició del **catalanisme polític** fomentà un nacionalisme que s'estengué a tots els àmbits.

El **1888** Barcelona organitzà la primera Exposició Universal d'Espanya. L'Ajuntament va emprendre grans transformacions urbanístiques que van convertir Barcelona en una gran ciutat europea.



L'arquitecte Lluís Domènech i Montaner (1850-1923).

Coll i Alentorn diu que era *l'home que millor podia simbolitzar la Catalunya del seu temps, barreja sovint difícil de distingir, d'homes de negoci i de fàbrica, d'artistes i literats*. Escriu ell mateix, a la revista La Renaixença (1878): *¿És que avui per avui podem tenir una moderna arquitectura nacional? Sempre que una idea organitzadora domina un poble, apareix una nova època artística: el Palau és la expressió d'aquesta idea*.

Va intervenir a la política (President de la Lliga de Catalunya i de la Unió Catalanista, 1892, participà en la redacció de les Bases de Manresa, Diputat a Corts, 1901), va ser professor i director de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, conferenciant i autor, acadèmic, director de l'Ateneu...

La seva obra d'arquitecte va començar amb la Editorial Montaner i Simon (1879/85), va fer el Restaurant de la Exposició de 1888 (avui Museu de Zoologia), la reforma del Seminari de Comillas (1888), l'Hospital de Sant Pau, el Palau de la Música, la Fonda Espanya (1902/3) al carrer de Sant Pau, de Barcelona, la Casa Lleó Morera, al P. de Gràcia, 35 (1905), diverses cases particulars a Barcelona, Canet i Reus, l' Institut Pere Mata (a Reus), el Gran Hotel, de Palma...

L'Ajuntament de Barcelona va premiar, en tres ocasions, les seves obres com les millors de l'any i llavors li va atorgar una Medalla d'Or.

Frederic Chordà

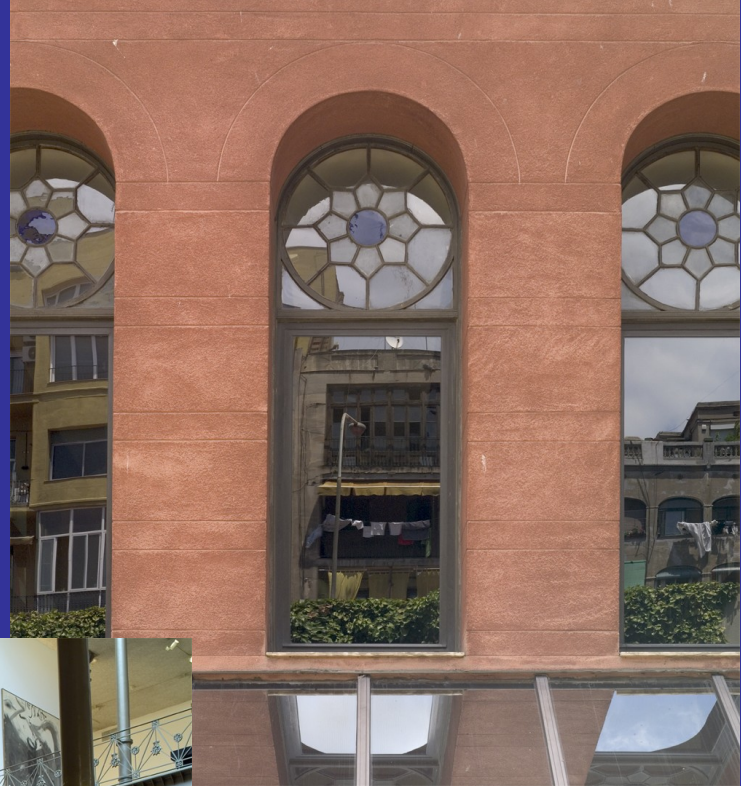


Café Restaurant del Parc de la Ciutadella (també conegut com "El Castell dels 3 dragons".
Exposició Universal 1888
(actualment Museu Zoològic).





La Fundació Antoni Tàpies s'ubica en l'edifici de l'antiga
Editorial Montaner i Simón
1880 - 1885



Fundació
Tàpies



Fonda Espanya (1902/03)





Hospital de Sant Pau
1902 - 1912

Hospital de San Pau





Casa Lleó Morera, 1905,
A la Mançana de la Discòrdia del
Passeig de Gràcia

Anàlisi formal

Elements de suport i suportats

Els elements de suport són un entramat metàl·lic i columnes de ferro que formen l'estructura d'una "capsa de vidre".

Altres materials són la ceràmica, els maons i la terrissa artística.

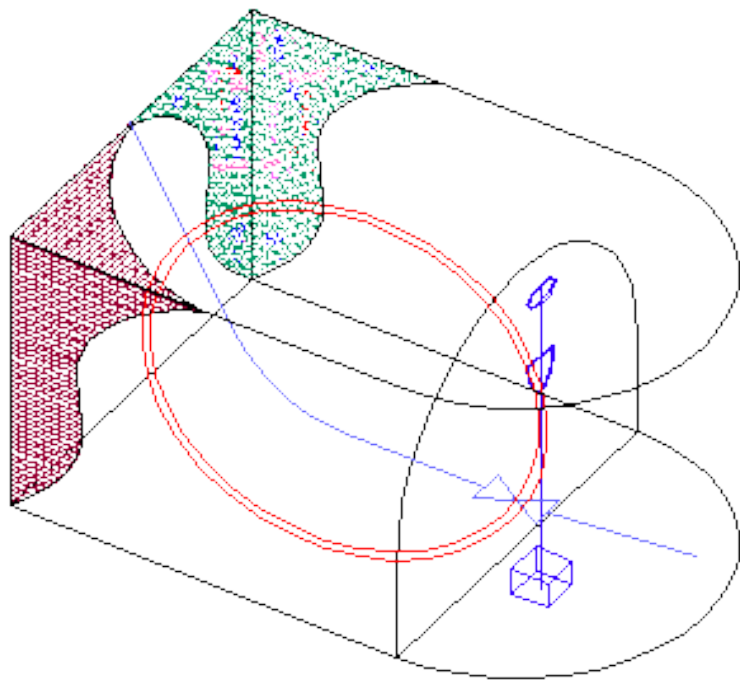
Els murs són alliberats de la funció de suport, com en el gòtic.

També s'utilitzen elements populars, com els revoltos, la terrissa, la rajola...

Estructura: Mixta

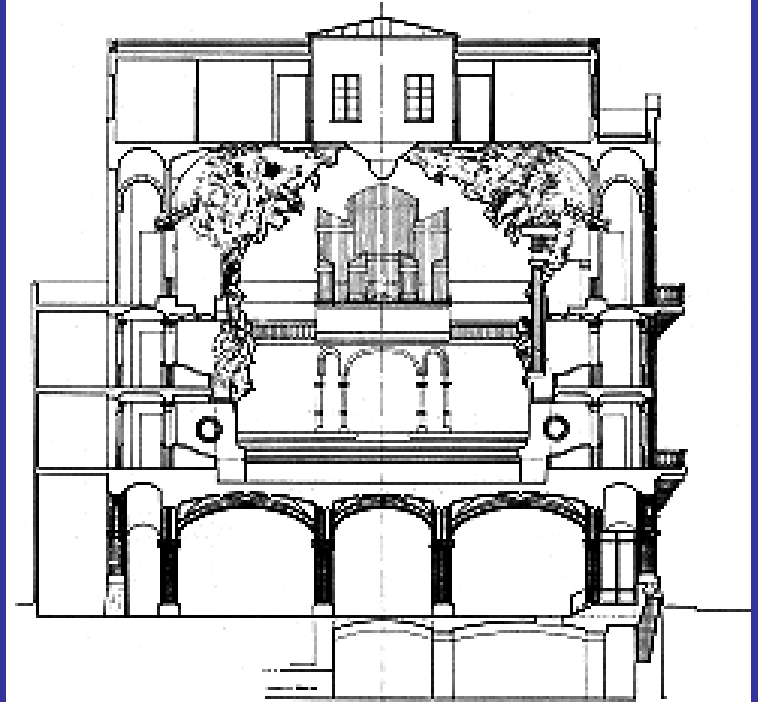
- La planta baixa és d'arcs com gòtics i grans pilars de maó.
- Al primer i segon pis hi ha una estructura de peus drets, bigues de ferro i volta de revoltos, però també hi ha arcs que formen diferents tipus de volta.
- Els murs són de tancament (mur cortina), sense sostenir res i, en bona part, són vitralls.





© Ferran Martín

Esquelet estructural



Plànol de la secció frontal.



Elements
estructurals

Secció lateral

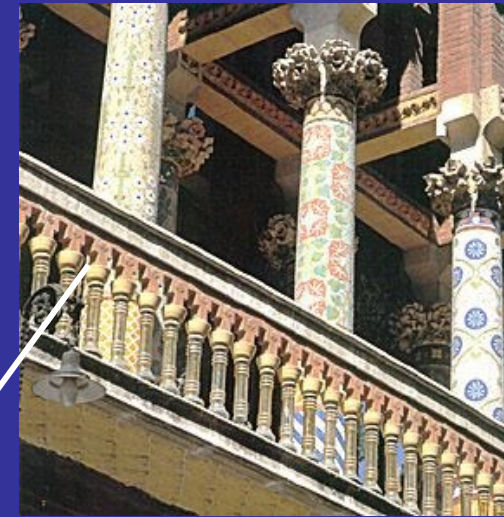
Espai exterior Xamfrà de l'edifici



Medalló amb l'escut de Palau de la Música Catalana

Carrer Sant Pere més Alt
Carrer Amadeu Vives

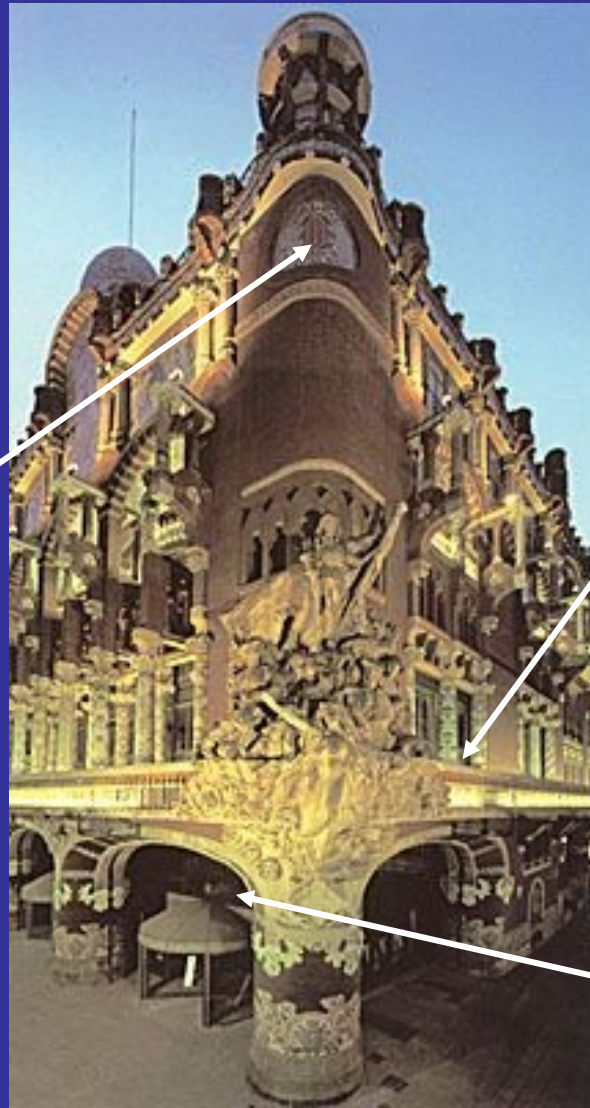
Balconada que envolta tot l'edifici



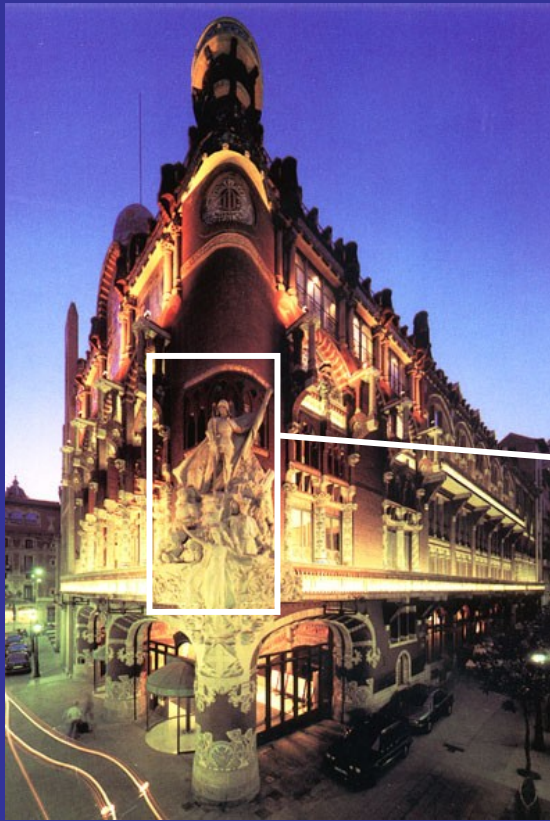
Arcs carpanells



Robustes
columnes



Xamfrà de l'edifici



Sant Jordi

Pagès, operari i pescador en representació del món del treball

“Musa” de la cançó

Grup al·legòric esculpit per Miquel Blay que representa la “Cançó Popular”

Figures femenines i infants en representació de la llar

Façana principal

carrer Sant Pere més Alt



Tres estretes ogives
(arcs ogivals)

Bust de
Beethoven

Bust de
Palestrina

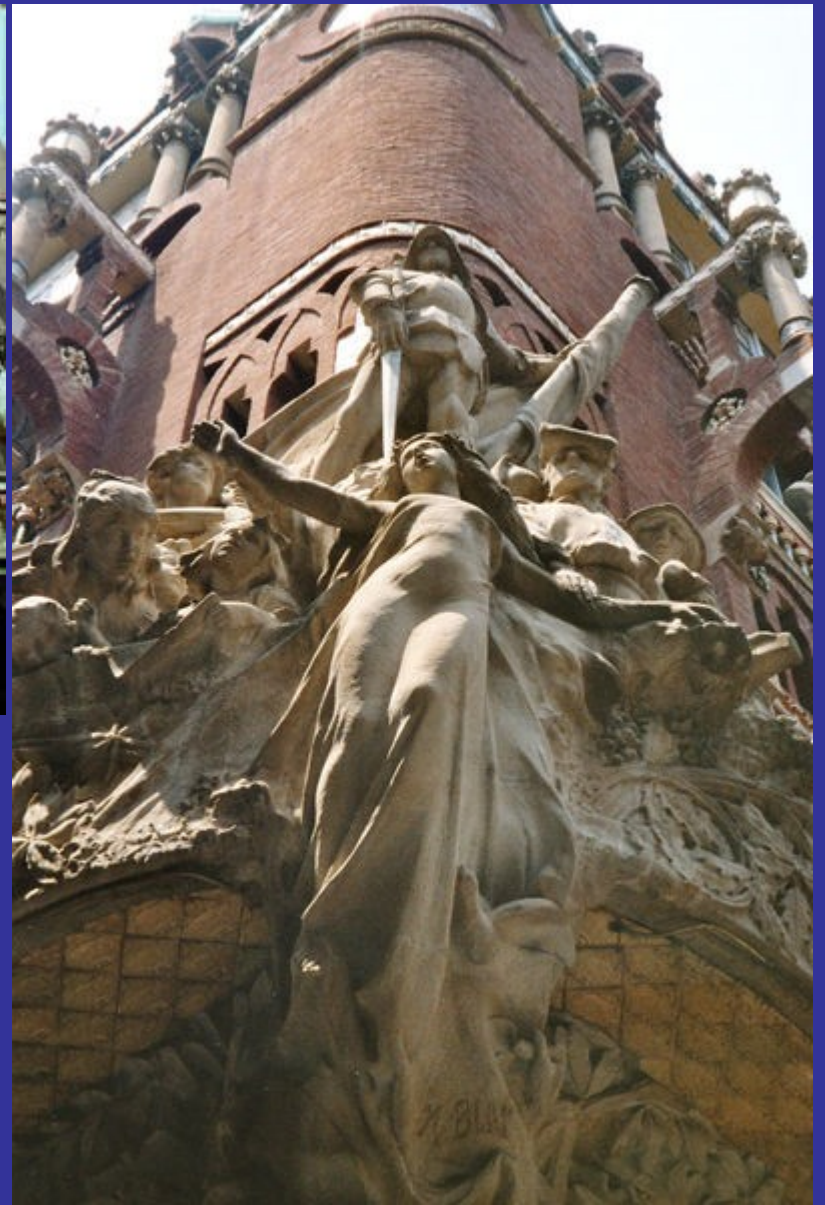
Bust de de
J.S. Bach



Set parells de columnes
recobertes de ceràmica



Balconada que envolta tot l'edifici
Tribuna coronada amb arcs apuntats



Façana principal

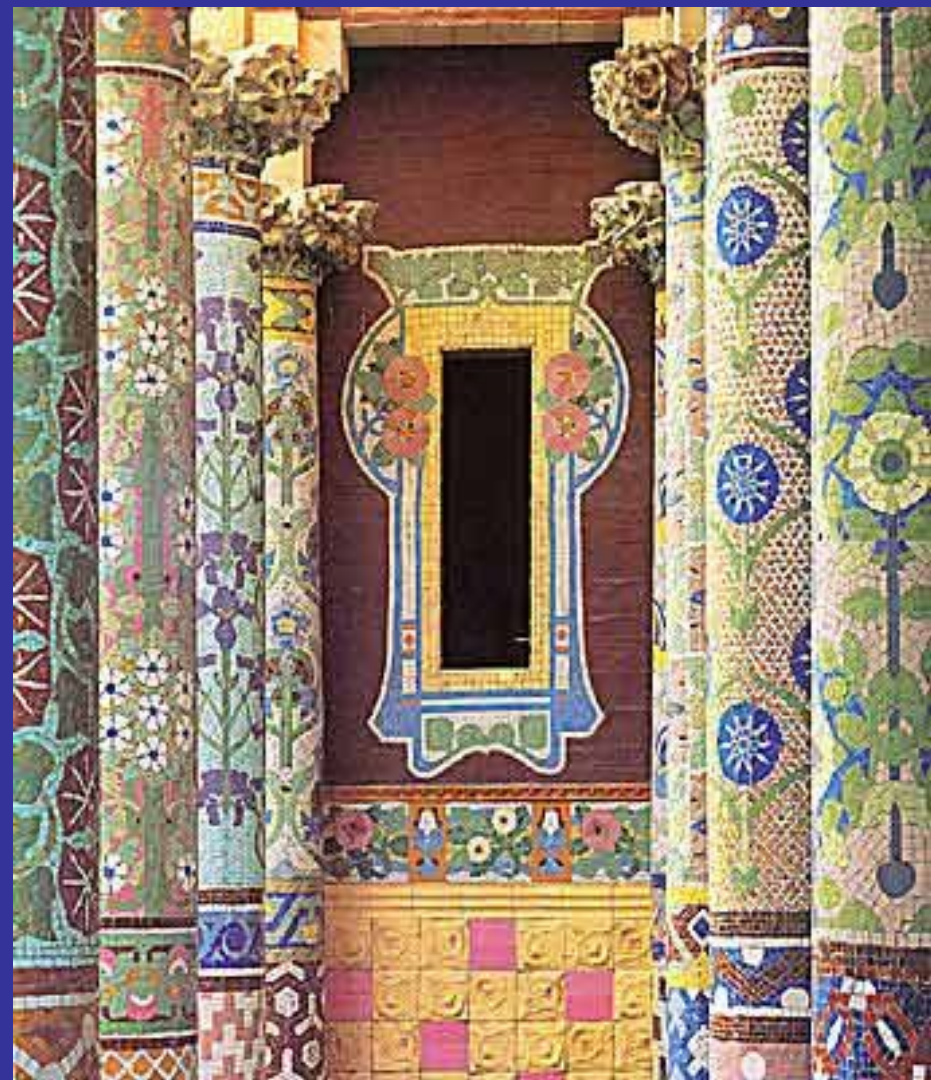
carrer Sant Pere més Alt



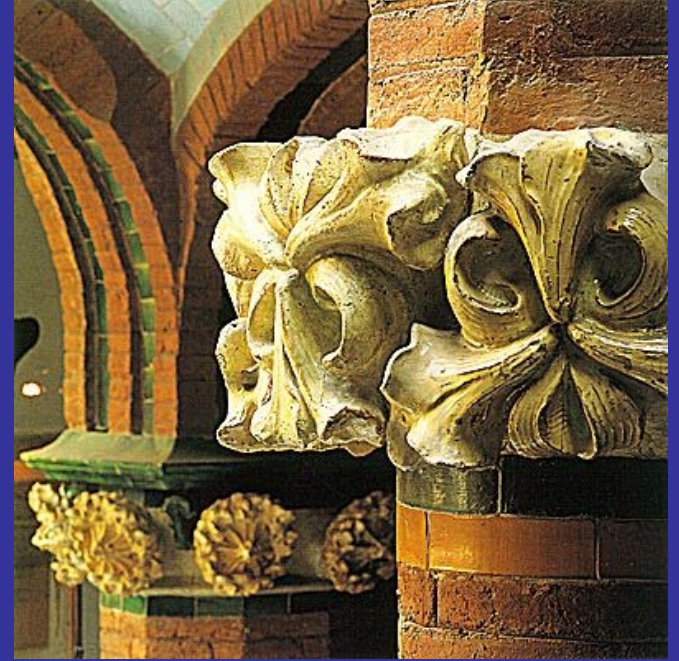
Àtic coronat amb mosaics de Lluís Bru

Formant una mena de frontó: els cantaires de l'Orfeó Català, amb la seva senyera, davant les muntanyes de Montserrat. És una representació de la Cançó Catalana.

Rajola, ceràmica, pedra, ciment, vidre i ferro es fan visibles per tota la façana



Columnes de la balconada principal





Espai interior

Es divideix en tres blocs: Accessos, auditori i escenari.



Vestíbul

Gran escala imperial que porta al primer pis



Escala d'accés a l'amfiteatre



El bar



Sala de cambra i

Sala foyer





Sala Lluís Millet

Sala d'audicions



Sala d'audicions

Bigues de ferro i revoltons

Claraboia central

Els murs laterals de vidre permeten la il·luminació natural



Llogges (balcons) de l'amfiteatre

Les llogges dels espectadors tenen unes balustrades que donen la sensació que els seus diversos pisos formen un sol "bloc de públic"

Gran amfiteatre del segon pis

Amfiteatre del primer pis

Platea

Llogges de platea



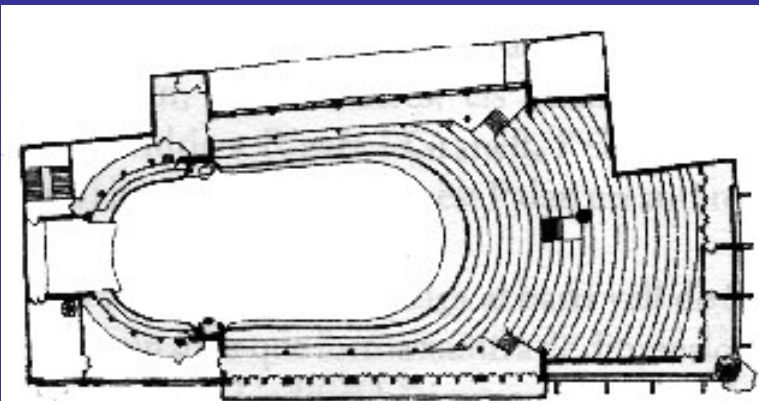


Situada al primer pis, té una capacitat per a uns 2.200 espectadors

Sala d'audicions

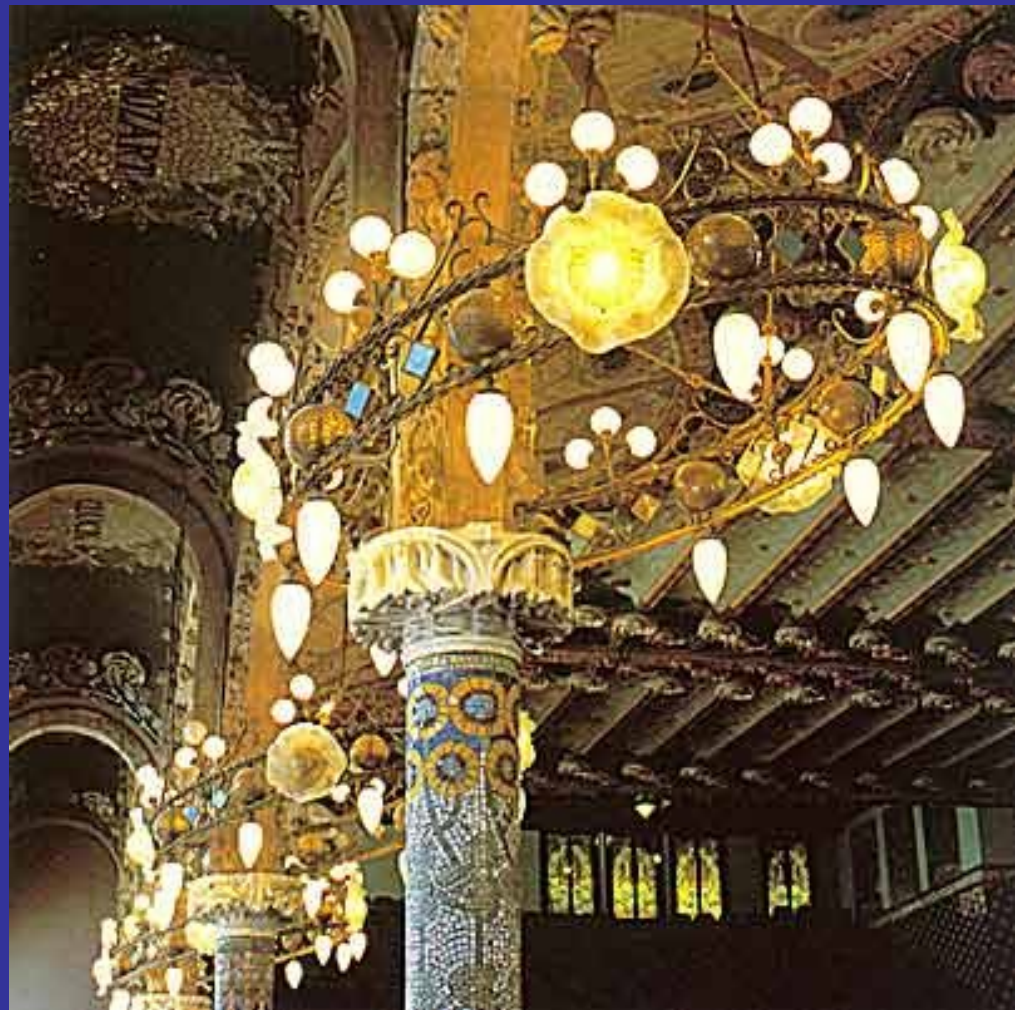
Planta oval
és un gran
espai lliure,
com una plaça

És recinte màgic.
fou concebut com
una immensa caixa
de vidre, amb una
gran claraboia
central.





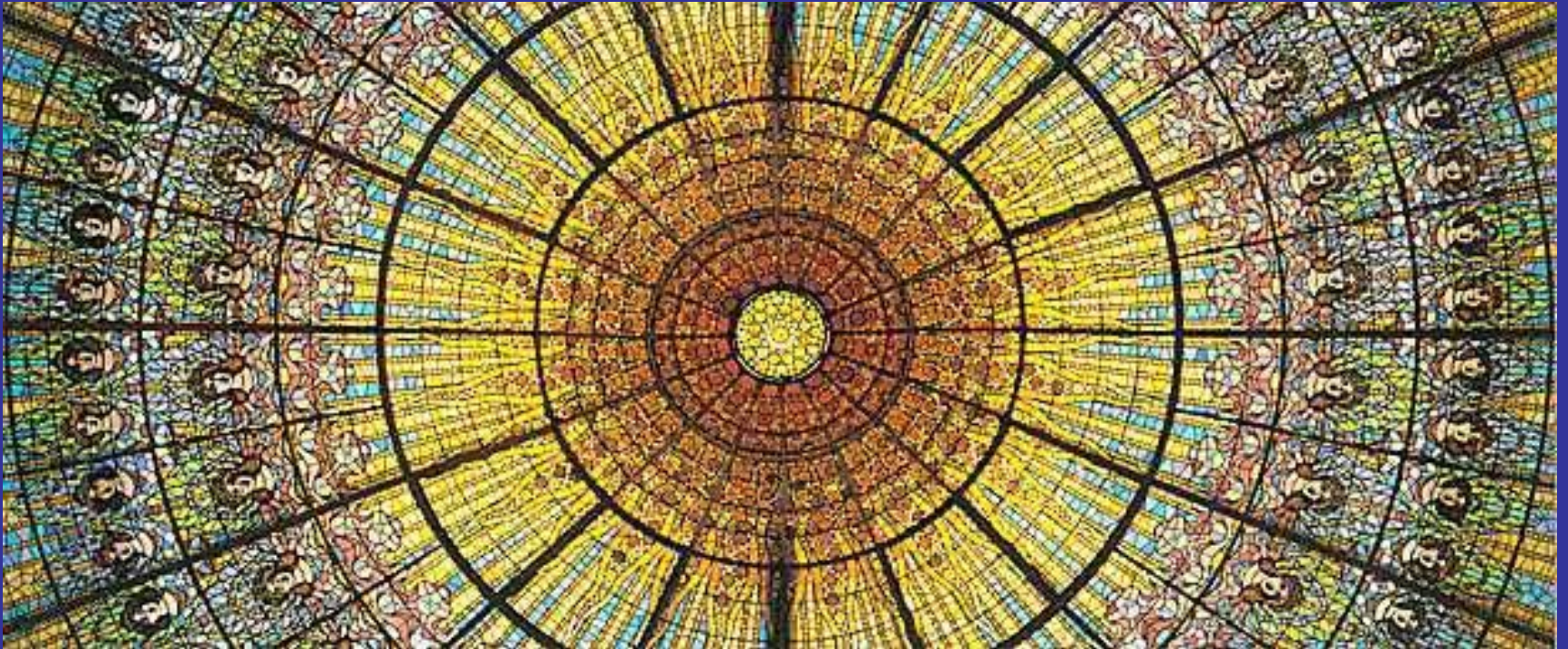
Vista des
del 3r pis

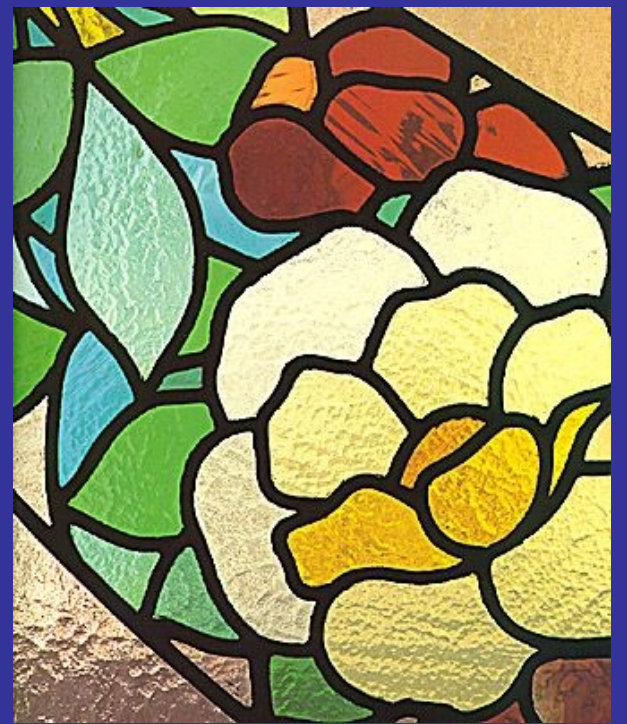


Corones de llums del 2n pis

Sala d'audicions

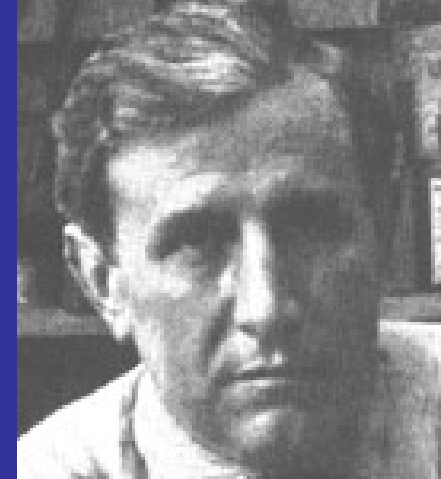
A manera de gran làmpada hi ha una enorme claraboia central de vidres multicolors formant una gran flor amb els pètals oberts





Escenari

Pablo Gargallo



“Les flors de maig”
al·lusió a la cançó
d’Anselm Clavé

Bust d’Anselm Clavé



“La cavalcada
de les
walkíries” de
R. Wagner

Bust
Beethoven

**Música
catalana**

L’arc de la boca de l’escenari desapareix i queda només suggerit pels dos conjunts escultòrics de grans proporcions

**Música
internacional**

Escenari: fades de la Música

A la part de baix de l'escenari hi ha un fris de mosaic corbat que representa 18 dones inclinades que toquen diferents instruments: són les muses de la Música. El fons de la paret és de trencadís vermell, de tons variats; les dones tenen cap i cos esculpit i les faldes fetes amb mosaic petit, totes diferents.



Eusebi Arnau (1863-1933)

Interpretació

“El temple de l’Art català i el Palau del nostre Renaixement” Domènech I Montaner



El dia 23 d’abril de 1905, diada de Sant Jordi, es va posar la primera pedra.

La seva inauguració fou carregada de fort simbolisme, perquè en ser col·locada la primera pedra, en una capsula metàl·lica s’hi van disposar unes medalles de la «Unió Catalanista».



L’Orfeó Català és una entitat fundada el 1891 per Lluís Millet i Amadeu Vives.

Més enllà del fet coral, l’Orfeó Català és una institució capdavantera de la cultura catalana durant aquests últims cent anys.

El Palau va néixer com a **seu de l'Orfeó Català**, institució emblemàtica de Catalunya, i per fer de sala de concerts. Va tenir des del principi un fort caràcter simbòlic.

Hi participaren artistes catalans carismàtics, s'usaren materials populars, les referències a la pàtria catalana són constants (San Jordi, la senyera, les muntanyes de Montserrat...). Va tenir des del principi un fort simbolisme.

L'obra fou costejada per les aportacions Populars i pels Amics de l'Orfeó. Costà un milió de pessetes.

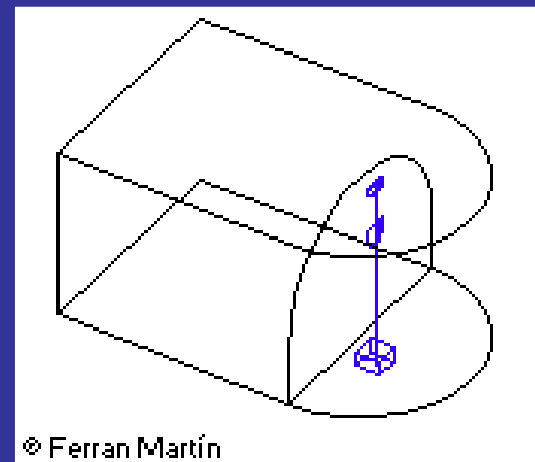


El cant coral va servir, des de mitjans del XIX, perquè els obrers tinguessin un lleure creatiu i treure'ls de la taverna; Anselm Clavé va ser-ne el precursor del moviment, que es va fer molt popular; l'Orfeó Català el van fundar, el 1891, Lluís Millet i Amadeu Vives, dedicat a la cançó popular catalana i, també, als grans oratoris clàssics. Es va determinar construir un auditori per fer els assaigs i disposar d'una sala de concerts.



Hi ha una línia vertical que va des de la primera pedra (quadrada, a la sala d'assaigs), que diu Orfeó Català, fins la clau que tanca el prosceni (rodona), que té escrit Palau de la Música Catalana, passant per la senyera, al fons de l'escenari: així, orfeó, música i Catalunya queden units, com ja ho diu el nom del lloc, repetint-se als tres llocs el gentilici català. També, a la façana, al capdamunt de la cantonada hi ha l'escut rodó amb el nom del Palau, unint les línies verticals de la senyera amb les horitzontals del pentagrama.

Doble **funció**: seu de l'Orfeó Català i sala de concerts. Fou una exaltació del modernisme al integrar totes les arts (arquitectura, pintura, escultura, arts decoratives). Enllaça amb el gòtic nacional i responia a les demandes de modernitat d'una burgesia industrial però a l'hora culta i nacionalista.



© Ferran Martín

Models i influències

El Palau de la Música Catalana combina perfectament la tradició constructiva i la modernitat.

La tradició s'aprecia en la recuperació de materials com el maó i en els sistemes de construcció típics, com la volta catalana. També en la recuperació de la tradició gòtica.

La modernitat es troba en l'aplicació d'innovacions tècniques com el ferro i el vidre en l'estructura de l'edifici, com en l'Auditori de Chicago (1889), de Louis Sullivan.

